

Faglig Entreprenørskab forskningsprojekt

04.04.2017

v/ lektor Barbara Day og lektor Dorrit
Sørensen

Behov for faglig entreprenørskab

I Udbudsmaterialet var der en beskrivelse af den entreprenørskabsundervisning som den i hovedtræk blev praktiseret på erhvervsuddannelserne i 2015:

- *Den entreprenørskabsundervisning der på det tidspunkt foregik på erhvervsuddannelserne var i høj grad baseret på den enkelte lærers egen indsigt i innovation, virksomhedsdrift og forretningsopstart, og der fandtes begrænsede efteruddannelsesmuligheder for lærerne inden for feltet.*
- *Derfor har meget af undervisningen i entreprenørskab heller ikke været fuldt integreret i uddannelserne, men har derimod fungeret som særlige, kortvarige forløb.*
- *Det kan blandt andet skyldes, at de fleste undervisere ikke er klædt på til at arbejde med iværksætteri og innovation i undervisningen og koble det sammen med kernefagligheden.*

Afsæt

I gennem 2016 har professionshøjskolerne VIA og Metropol i samarbejde med Fonden for Entreprenørskab gennemført et udviklings- og forskningsprojekt. Opgaven var udvikling, gennemførelse og evaluering af i alt **fire diplomforløb** i fagligt entreprenørskab for erhvervsskolelærere.

Tilknyttet følgeforskning, har undersøgt betydningen af lærernes entreprenørskabspædagogik/didaktik i sammenhæng til elevernes læring og motivation.

Forskningsspørgsmål i den kvalitative del af følgeforskningen

Udgangspunkt for den kvalitative følgeforskning er undersøgelse af elevernes læring og motivation i sammenhæng til lærernes didaktiske design i forbindelse med at fremme fagligt entreprenørskab i undervisningen.

På baggrund heraf bliver forskningsspørgsmålet som følger:

*Hvordan kan **den entreprenørskabsundervisning**, som genereres i udviklingsprojektet, **påvirke** elevers **læring**, **motivation** og lyst til at deltage i uddannelse. Herunder hvordan elever, der har særlige udfordringer, kan profitere af denne form for undervisning.*

Undervisningseksperimenter

- Analysen baserer sig på de undervisningseksperimenter i regi af entreprenørskabsundervisning - som de deltagende lærere afprøver som led i deres efteruddannelse.
- Det er altså lærerens didaktiske overvejelser og dertilhørende undervisningspraksis, der er i fokus.
- På videreuddannelsen designer lærerne eksperimenter gennemført efter eksperimenthjulet (Hutters og Sørensen 2015), som de afprøver i egen praksis.
- Disse eksperimenter skal understøtte lærernes udvikling af kompetencer til at udvikle fagligt entreprenørskabsundervisning i egen praksis og undervise entreprenørielt.

Undervisningseksperimenter

- De undervisningseksperimenter, der undersøges i følgeforskningen er således lærernes eksperimenteren med at udvikle entreprenørskabsundervisning og derfor lærerens bedste bud på at skabe entreprenørskabsundervisning

Antagelse

- Følgeforskningen bygger på en antagelse om entreprenørskabsundervisning, som undervisning, der motiverer til handling og derigennem læring og samtidig giver unge med særlige udfordringer mod på deltagelse i undervisningen og lyst til foretagsomhed (Greve & Kirketerp 2011).

Resultat 1

Faglig entreprenørskab

Kontekst:

- Vi opdagede under arbejdet med analysen, at branchekonteksten påvirker entreprenørskabspædagogikken på den enkelte uddannelse.
- Formålet med at undervise *indlejret og gennem* entreprenørskab er at klæde eleverne bedre på til at få et job og/ eller bidrage til branchernes udvikling.
- Lærerne udviklede undervisningen på nye måder i relation til fag og branche *fordi* entreprenørskabsundervisning tildelte eleverne en ny position som medskabere af undervisningen.
- Et situeret perspektiv på uddannelserne gør det muligt at medtænke entreprenørskabsundervisningens relationelle anvendelse i specifikke undervisningssammenhænge.

Resultater 1

- De undervisningseksperimenter der blev udvalgt til følgeforskningen var valgt fordi vi antog, at de både var motivations- og læringsfremmende og omhandlede didaktiske eksperimenter, hvor elementer/principper fra entreprenørskabsdidaktikken blev afprøvet.

Resultater 1

- Analysen bekræftede disse antagelser og undervejs i analysen er der givet mange eksempler på undervisningsforløb, der klart synes at være motivations- og læringsfremmende. De mange lærer- og elevudsagn bekræfter dette. Hvad der synes særligt interessant er, at flere steder så vi, at ikke blot synes undervisningseksperimenterne at fremme motivation og læring, de synes også at kunne kendetegnes ved:

Resultater 1

- **Motivation og læring kan være gensidigt forstærkende.** Motivation er ikke blot forudsætning for læring. Læring kan også berige motivationen. Vi så flere eksempler på, hvorledes entreprenante læreprocesserne synes at styrke den videre motivation
- **Motivation kan være et resultat af undervisningen** og beriges, når eleven mødes på sine motivationsorienteringer og entreprenørskabsundervisningen giver mulighed for at eleven kan følge disse orienteringer. Fx ved at eleven kan arbejde med opgaver, der er personligt involverende og meningsfulde.
- **Eleverne tager medansvar for læring** og viser ejerskab over læreprocessen. fx var der flere eksempler hvor eleverne er meget klare på, hvad der for dem virker understøttende for deres læreproces – hvordan elev-lærerrelationen skal være og hvordan relationer til de andre elever skal være og hvordan opgaverne bedst stilles, så de virker motiverende

Resultater 1

- **Eksperimenterne har åbnet for nye læringsrelationer** – og derved også for nye erkendemåder. Den måde, undervisningseksperimenterne formede sig på, syntes at udvide læringsindholdet.
- Med det menes, at eleverne ikke bare lærer mere eller er mere motiverede, men at de lærer anderledes og herigennem ser ud til at have et kvalitativt andet læringsudbytte. Fx hørte vi flere elever, der begejstrede og ivrigt fortæller om deres opgaver under uddannelsen og deres uddannelse i øvrigt. *Dette er ikke skole*, siger de. Og flere steder giver de udtryk for, at de slet ikke *'mærker læringen komme ind'* og der er selvforglemmende stunder, der kan karakteriseres som det at være i flow. Samtidig – og lige så vigtigt - er der også flere eksempler på elever, der arbejder ihærdigt med at overstige og komme igennem svære opgaver - de erfarer at lære med møj (Hermansen; 2014).

Resultater 1

Fællesskaber:

- Vi så også flere eksempler på, hvorledes fællesskabet mellem eleverne var stærkt berigende for læreprocessen, ikke blot til gensidig inspiration, men selve det at deltage og inkluderes i fællesskabet synes at være særligt styrkende. Vi så også at eleverne klart foretrak lærerrelationer, hvor læreren i højre grad står ved siden af eleven (og ofte også bagved) end foran. Eleven ønsker at indgå i mere ligeværdige relationer med læreren og viser også tydeligt, at de kan og vil bruge lærerens ekspertise – især hvis ekspertisen 'gives', når eleven er hjælpsøgende.

Forforståelser

- Definitioner
- Entreprenørskabsundervisning
- Udfordrede unge
- Læring
- Motivation

Definition på Entreprenørskab

”Entreprenørskab er, når der bliver handlet på muligheder og gode ideer, og disse bliver omsat til værdi for andre.

Den værdi der skabes kan være af økonomisk, social eller kulturel art.”

(FFE – Taksonomi i entreprenørskabsuddannelse – perspektiver på mål, undervisning og evaluering;7)

Forståelse af entreprenørskabsundervisning

- Vores forståelse af entreprenørskabsundervisning er central i denne analyse,
- Dels fordi det er en bærende forståelse af rammerne for den præsentation af entreprenørskabsundervisning som de studerende bliver introduceret for i udviklingsprojektet *Fagligt entreprenørskab* eksemplificeret ved entreprenørskabshjulet.
- Dels på baggrund af den eksperimenterende kontekst som lærere udvikler deres bud på entreprenørskabsundervisning i og på baggrund af, at de er optaget at udforske deres undervisning for at fremme erhvervsskoleelevernes entreprenørielle kompetencer.

Entreprenørskabsundervisning

Fonden har forsøgt sig med at uddestillere forskelle på entreprenørskabsundervisning og andre tilstødende undervisningsformer. Entreprenørskabsundervisning er:

- Problemorienteret: Problemer som afsæt for idéer og løsninger
- Mulighedsorienteret: Mulighedsorienterede processuelle forløb, dvs. hvor mål ikke er klart afgrænsede/definerede
- Eksperimenterende: Eksperimenterende og undersøgende tilgang, hvor det er naturligt at mislykkes og prøve igen
- Innovativ: At være innovativ og nyskabende med det formål at skabe værdi for andre
- Samskabende: Samskabende processer, hvor eleverne samarbejder med hinanden om at løse praksisnære og autentiske opgaver.

Entreprenørielle undervisningsforløb skal understøtte dannelsen af erfaringer

- Fonden for Entreprenørskab fremhæver, at entreprenørielle undervisningsforløb skal understøtte dannelsen af erfaringer, og ikke som mange udlægger anvendelsen af erfaringsbegrebet som *at tage udgangspunkt i elevens erfaringer* (FFE 2015). Erfaringer danner dispositionsmuligheder for fremtidig handlen, tænkning og refleksion.
- Til denne forståelse af entreprenørskabsundervisnings har vi i forstudiet (forstudie marts 2016) fremhævet Tinne Geigers forståelse hvor hun understøtter betydningen af erfaring gennem afprøvning eller eksperimenteren i sin artikel *How to create innovative mindsets* fra 2015.
- Hun tillægger læringslandskaberne og måden eleverne deltager i disse, stor betydning. For at skabe innovativ og entreprenant tænkning er det vigtigt, at eleverne kommer ud af klasserummet og engagerer sig gennem eksperimenterende læring i omgivelser, hvor alle lærer af hinanden (Geiger 2015).

Lærer gennem fejl

- I forstudiet peger vi på at både Dewey og Vygotskij fremhæver, at elevernes fejl gennem eksperimentbaseret læring er omdrejningspunkt for erfaring og undervisere har som opgave at facilitere den læring og sætte noget på spil i et læringsrum etableret ud fra deltagelse i aktivitet omkring et fællesskab med mulighed for at erfare gennem afprøvning.
- Brinkmann fremhæver et citat fra en Deweytekst fra 1902, s 18 "Intet kan udvikles af intet". Med det menes, at intet menneske kan skabe uden indblanding (Brinkmann 2007).

Læringsforståelse

- FFE-YE's tilgang til læring synes at falde sammen med en sociokulturel læringsteori der ser læring som situeret, grundlæggende social, distribueret, deltagelse i praksisfællesskaber.
- Derudover at læring erfares gennem handling, og sker gennem en eksperimenterende tilgang.

Motivationsforståelse

- I tråd med tænkningen i *Unges motivation i udskoling* (Pless et al. 2015) ser vi motivation som **resultat** af det, der foregår i undervisningen.
- Motivation er en forudsætning for læring, men den er ikke nødvendigvis givet på forhånd.
- Det er i forbindelse med elevens deltagelse i undervisningen, at denne drivkraft for læring kan styrkes.
- I Vores undersøgelse af hvordan elevmotivation skabes i en læringskultur rettet mod entreprenørskab lader sig inspirere af teorier om:
- **Betingelser for motivation**, herunder at etablere inklusion, at udvikle holdninger, at udbygge meningsfuldhed og at udvikle kompetence Illeris, Wahlgren et al.
- **Motivationsblik**, herunder vidensmotivation, præstationsmotivation, mestringsmotivation, relationsmotivation og involveringsmotivation. (Pless et. Al 2015)

Empirisk grundlag og metode

- 17 udvalgte eksperimenter
- Interview af 22 lærere – alle individuelle interviews
- Interviews af 38 elever herunder 3 gruppeinterviews.
- I ca. halvdelen af elevinterviewene-individuelle eller par, er det elever, der af deres lærer, er blevet udpeget som udfordrede elever.

Datagrundlag – udvalgte eksperimenter.

- Tre kategorier, som forskere inden for feltet plejer at bruge til at kategorisere entreprenørskabsundervisning. Der er undervisning **om**, **for** og **gennem** entreprenørskab (Hannon, 2005) samt en fjerde tilgang **indlejret** (embedded) i undervisning (Pittaway & Edwards, 2012).
- De eksperimenter som vi har udvalgt er overvejende **gennem** entreprenørskab gennem deltagelse i et entreprenørielt forløb og entreprenørskab **indlejret** i undervisning med almindelige læringsmål.

Tegn på læring og motivation

- Læring: *”Læring betegner alle de processer, hvor nogen forbedrer sin kunnen gennem et bevidsthedsarbejde, der er rettet mod en sådan forbedring”* (Bech m.fl.:2014:32)
- Læring er et stykke arbejde, hvor bevidstheden indgår. At eleven udviser et bevidsthedsdeltagende arbejde forstår vi i det følgende som at eleverne er optagede, engagerede og deltagende i læreprocessen, at de involverer sig i processen og forfølger det, som handlingerne retter sig mod, nemlig at forbedre sin kunnen.

Tegn på læring og motivation

- Motivation beskrive **drivkræfter bag en persons handlinger** og centralt for denne analyse, drivkræfter for læring.
- Motivation er det handlingsledende aspekt. Beyer skriver, at motivation kan siges at høre til i spændingsfeltet mellem interesse og **engagement**, hvor engagementet betegner en personlig udfordring, som gør eleven ”*personligt involveret i læreprocessen og optændt af en vilje til at komme dybere ned i problemerne*” (Karin Beyer, 1999, p. 285 og 289).
- Hun skriver videre, at interessen kan være mere eller mindre forpligtende men omhandler ikke nødvendigvis det handlingsledende aspekt ved motivationen, hvorimod engagement synes at være det handlingsledende.

Analysens opbygning

Tre empiriske blik:

- 1. blik - didaktiske billeder på lærerens arbejde med at fremme elevernes entreprenørielle kompetencer (de fire dimensioner)
- 2. blik – didaktiske billeder på elevernes deltagelse

Didaktisk analyse - greb og forhold.

- 3. blik – udfordrede elever

Sammenfatning og diskussion

Blik 1

- 9 didaktiske billeder på lærerens didaktiske greb på at fremme elevenes entreprenørielle kompetencer gennem belyst gennem elevenes oplevelse af læring og motivation

Billede

Entreprenørskabsmarkør Handling. Undervisning der inviterer til refleksion i forhold til handling

Greb er fremhævet med fed, tegn på motivation og læring *rød kursiv*

- Læreren er særlig **aktiv i forhold til at spørge ind til hvad eleverne vil gøre ved de problemer de rejser og hvordan de vil gøre det**. Læreren **tager hyppigt elevernes egne spørgsmål op til debat og lader eleverne belyse spørgsmål og problematikker i fællesskab**. Adspurgt om hvordan det er, at læreren ikke giver ét bestemt svar på faglige spørgsmål og ikke siger, hvad der er rigtigt og forkert siger eleverne:
- *Elev: [Det var] **møg irriterende** til at starte med, men man kan jo godt, nu når vi er ved at være i slutningen af skoleperioden **så kan man godt se "okay, der er jo en grund til at hun ikke gør det" fordi psykiatrien er så bred som den er, så der er ikke altid et konkret svar. ... (læring)** . Elev forsætter: I psykiatrien er der ingen facit, det er jo så forskelligt fra menneske til menneske til hvordan og hvorledes vi skal håndtere situationerne. Nogle (altså andre lærere) ville jo stille sig op og sige i denne her situation der skal I gøre sådan. Men det er jo ikke lige sikkert, at det er det der virker på Hr. Hansen. Så det er jo meget forskelligt...."*
- Læreren insisterer på at eleverne selv er i stand til at finde svar og begrunde deres valg, ansporer eleverne til at tage ansvar for den aktivitet eller det projekt, som de er en del af og tro på at de kan håndtere situationer, hvor de selv må træffe et fagligt valg.

Entreprenørskab som en kompetence

Tager udgangspunkt i en forståelse af entreprenørskab som en kompetence, der er sammensat af fire dimensioner.

- Handling
 - Kreativitet
 - Omverden
 - Personlig indstilling
- Det empiriske materiale har vist, at lærerne på diplommodulet i høj grad har omsat de fire dimensioner gennem didaktiske greb til at fremme elevernes entreprenørielle kompetencer
 - Samlet set viser analysen af de teoretiske dimensioner som læringsdimensioner at inddragelsen af disse i undervisningen har betydning for elevernes læring og motivation.

Blik 2

deltagelsesmåder

- 10 didaktiske billeder fra lærernes
entreprenørskabsundervisning i sammenhæng
til den kontekst hvori eleven har deltaget.

Deltagelse

- Deltagelsesaspektet i vores læringsforståelse handler således om at læring ikke blot understøttes **gennem deltagelse**, men det er også et central del af selve læringen – gennem deltagelse lærer man om hvordan en given opgave skal løses
- Det er her ret interessant at eleverne gennemgående synes at vise en særlig optagethed af at fortælle om måder, hvorpå de deltager i aktiviteterne og at netop disse deltagelsesmåder synes at være såvel motiverende som læringsfremmende.
- Eleverne viser generelt, for os at se, i deres udsagn om læreprocesserne, at de er dybt optagede af at deltage i de igangværende processer - idet de tydeligt kan identificere forhold, der kendetegner denne deltagelse (herunder hvad der hæmmer og fremmer for deltagelse).

Deltagelse

Følgende eksempel kan illustrere dette. Netop det at eleven både forventes og anerkendes i at træffe egne valg synes at udvide elevens deltagelsesmuligheder i retning af at tage ansvar for læreprocessen og selv styre, hvornår læreren skal inddrages.

- *”Jeg vil gerne have hjælp, for jeg er lidt i tvivl om det her’. Du har meget mere ’det er mig, der står for det, det er mig, der vælger hvad for noget materiale jeg vil have, det er mig, der vælger, hvordan det skal se ud’, og så kan vi spørge dem til råds, for vi er stadig lidt uerfarne i det, så jeg synes, vi får meget ud af det {...}”*
-

Deltagelse

I et eksempel, hvor en elev fortæller om betydning af at hjælpe hinanden, fremgår det tydeligt, hvordan eleven oplever det hæmmende, hvis blot læreren docerer viden.

- *Og det er bare svært at vide det hele, så det gælder også om at være god til at hjælpe hindanden på kryds og tværs, for at man kan tage lidt. Og det har man jo muligheden for, når man kører det lidt mere selvstændigt og opsøger information - kontra at der bare er en, der står og siger det hele.” (fra elevinterview).*

Blik 3

udfordrede elever

Fra forskningsspørgsmålet, der omhandler, hvorledes elever, der har særlige udfordringer, kan profitere af denne form for undervisning.

- **Om de fagligt udfordrede i nærværende** analyse kan siges, at de elever der har deltaget i interviews til denne analyse enten er udvalgt af deres lærere som udfordrede elever på det hold, som læreren underviser, eller eleverne har selv meldt sig.
- Analysen bygger på udsagn fra elever, som går i normalklasser på EUD. Vi kender ikke lærernes konkrete kriterier for valg af elever til interviews. Det fremgår desuden af interviewene, at eleverne typisk ikke ser sig som udfordrede i deres igangværende uddannelse, men de beskriver tidligere udd. erfaringer/folkeskolen som steder, hvor de har været udfordrede.

Udfordrede elever

organisering af undervisning

- Eleverne fremhæver her, at det er godt at *have det i hænderne eller jeg skal lave det ... og prøve det ...* Det gør det lettere at huske og lettere at få noget ud af undervisningen (ved at være med til at vurdere en given aktivitet), når man selv har været med til at lave/prøve aktiviteten.
- En elev fortæller om måden de arbejder på i klassen:
- *Man skal selv arbejde i klassen, og man skal selv finde på ideer, producere denne her ting, og det giver så meget til en selv, og det giver en indre glæde. Især i slutningen af ugen. Man blev glad. Altså hen af ugen blev man presset fordi der var tid på, så der på ugen der løsnede vi jo op, for nu var vi jo færdige og nu skulle vi jo bare vise vores spil frem, og vise hvad vi havde lavet. Og så endte vi med at stå stolt oppe med vores produkt som vi var meget tilfreds med.*

Udfordrede elever

organisering af undervisning

- Der er en række udsagn i interviewene, der fortæller noget om skolens virke med **omverdenen** og hvor eleverne har opgaver, der peger ud mod at læse autentiske opgaver i autentiske situationer. Disse aktiviteter synes at engagere eleverne.
- Disse aktiviteter, hvor udd. konteksten åbner sig mod omverdenen kan betegnes som åbne, hvor der er mange veje til svar på et autentisk problem.
- Samlet set lader det til at arbejdet med opbrudte og mere sammenhængende forløb er fremmende for elevernes engagement og deltagelse.
- Åben organisering af undervisning med få færdigpakkede forløb synes altså at fremme elevernes engagement og deltagelse.

Udfordrede elever evaluering /fremvise

- En særlig vanskelighed, der fortælles frem af eleverne, er nervøsitet ved fremlæggelse.
- Eleverne fortæller, at der er **mindre fokus på at præstere og blive bedømt og mere på at fremvise**. At fremvise skal forstås som at vise, det man har lavet - hvor også processen frem mod målet anerkendes af lærerne - så selve bedømmelsen/vurderingen får mindre betydning.
- Eleverne taler i forlængelse heraf om betydning af at kende hinanden i klassen, det giver tryghed.
- Anerkendelse får også den positive betydning, at selv om man ikke kan lide at fremlægge, så kan man alligevel godt stille sig op og sige noget, uden at der bliver grint af det.
- En anerkendende tilgang synes at skabe et trygt miljø, hvor eleverne tør vise produkter for hinanden. Dette kan tolkes som at formativ evaluering, hvor ros og tryghed er i fokus, frem for slutmål og karakterer, er med til, at åbne for elevernes mod til at præsentere.

Resultat

udfordrede elever

Samlet set peger analysen på,

- at åbne, ligeværdige og tillidsfulde relationer til lærer og kammerater er med til at nedbryde traditionelle mere formelle roller i skolen
- at åbne opgaver uden lukkede mål samt organisering gennem samskabelse og handling giver udfordrede eleverne nye oplevelser af deltagelse i undervisning og uddannelse på nye måder.
- at ligeværdig kommunikation mellem alle involverede og mulighed for indflydelse på tid og mål og evaluering ser ud til at fremme elevernes engagement og deltagelse i undervisningen.

Sammenfattende

- De didaktiske billeder på entreprenørskabsundervisning der fremmer kompetence til at handle entreprenørielt, viser, at lærerens tro på at eleverne selv er i stand til at sætte retning, stille spørgsmål, søge svar og i det hele taget være eksperimenterende og undersøgende, ser ud til at give eleverne lyst til at tage ansvar for aktiviteter, og tro på at de er i stand til selv at foretage faglige vurderinger og valg.
- Observationer viser, at det kan være en udfordring for nogle af eleverne at arbejde på denne måde, og at læreren har en vigtig opgave i at synliggøre alle elevers bidrag til den eksperimenterende undervisning, herunder skabe varierende deltagelsesmuligheder, så alle elever får positive erfaringer med den eksperimenterende tilgang til det faglige.
- Vi kan samtidigt se, at læreren har en vigtig rolle i forhold til at være opmærksom på elevers usikkerhed og skabe muligheder for at alle elever finder strategier for at overkomme bekymringer eller usikkerhed i forhold til at tage ansvar for aktiviteter, projekter og samarbejde. Konstruktiv og anerkendende feedback fra læreren og fra medstuderende ser ud til at gøre eleverne mere trygge i at arbejde entreprenørielt. Feedback kan også hjælpe med at synliggøre elevens kompetencer, så eleven 'får øje på sig selv' og den værdi eleven tilfører et projekt, en ide eller et samarbejde.

Resultater

Resultater fra forskningsundersøgelse

- Entreprenørskabstænkningen har ført med sig at lærer-viden-elev forholdet former sig på nye måder.

Resultater fra forskningsundersøgelse

- Undervisning som har elevernes selvstændige handling i fokus gør at eleverne i udgangspunktet er tættere på den viden, de har brug for idet de ikke behøver læreren som formidler af sand viden.

Resultater fra forskningsundersøgelse

- Det stiller nye krav til lærerne om at rammesætte elevernes læreprocesser – også i relationer, der rækker ud over klasserummet og involverer andre aktører.

Resultater

- Entreprenørskabsperspektivet ser ud til at udvide læringsmiljøet – eleverne lærer i relationer som strækker sig ud over klasserummet.
- Klasseværelset en slags platform for aktivitet, der rækker ud over skolen – ud til en anden skole eller ud i virksomheder eller til fremtidige kunder.

Resultater

- Når eleverne deltager på nye måder og deltager i undervisningen gennem nye læringsrelationer, så ændres lærernes rolle og de opgaver, der knytter sig til den nye rolle, i dette tilfælde som facilitator og vejleder mere end som formidler af den "rigtige" viden.

Afsluttende

- Afsluttende kan siges, at de udvalgte undervisningseksperimenter er de deltagende læreres bedste bud på at skabe entreprenørskabsundervisning, der er tilpasset konkrete kontekster, elevmålgrupper. Der er vist adskillige eksempler på at de deltagende elever klart har profiteret heraf. Nok har forstudiet og projektets antagelser i det store hele vist sig at holde stik, og nærværende forskningsprojekt har gennem sine mange detaljerede praksiseksempler udfoldet de teoretiske blik på entreprenørskabsundervisning og bagvedliggende lærings- og motivationssyn.
- Men når udsagnene kommer fra eleverne selv, får det en særlig overbevisende kraft;
- *... Og så på den måde inspirere dem [medarbejdere i daginstitution] til at få ideer ... Så viser man dem, at denne her uddannelse, den kan bruges til at lære at tænke på denne her måde og igangsætte bare med det vi har ... I mit praktiksted, der fik jeg at vide 'det var så godt det jeg gjorde der', man får lyst til det, fordi man bliver værdsat".*
- *Når man altid får lov, også får lov til at prøve noget nyt og få lov til at tænke selv uden at der er nogen, der skal tænke for dig*

Kvantitativ analyse

Forskningsspørgsmål

- Hvilken effekt har elevernes oplevede fokus på forskellige former af entreprenørskabsundervisning? I hvilken grad oplever elever deres lærer som entreprenørielle i undervisningen?
- Er der en forskel mellem udfordrede elever og andre elever hvad angår entreprenørskab?
- Resultaterne af analysen er baseret på besvarelser af 381 respondenter

Hvert spg. besvares fra 1-7.
En "effekt" på .25 svarer til
en stigning med 1/4, hvis den
anden variabel stiger med 1.

